

[Christmas Møller.]

været i Vejen. Det er Forhold og Kræfter, mod hvilke jeg personlig fra første Færd har været nødt til at sætte mit Mandat som Formand for Rigsdagsgruppen og Partiet ind, men som jeg hverken vil eller kan dvæle ved i en Tale, som holdes for aabne Døre. Det maa være nok at sige, at jeg har taget den Konsekvens, som jeg fra første Færd ansaa for nødvendig og ogsaa ved mit Ord havde forpligtet mig til at tage. Jeg maatte træde tilbage ogsaa af den Grund, at min Person kunde komme til at virke som en Hindring eller dog en Hemning for den indre Klaring, som mit Parti maa igennem, hvis det skal have en Fremtid i dansk Politik. Men for at forebygge enhver Misforstaaelse vil jeg, saa stærkt som det er mig muligt, understrege, at selve den politiske Tanke, der var nedlagt i Grundlovs-sagen, og som Grundlovssagen skulde have givet fri Bane for, denne positive og produktive Tanke om en tidssvarende, arbejdsfremmende, folkeligt samlende konservativ Indsats i dansk Politik, den Tanke lyser stadig for mig med usvækket Glans, og for den haaber jeg stadig paa Sejr i mit Parti over de Kræfter, der foreløbig har haft Held til at hindre Grundlovssagens Gennemførelse.

Om og til Venstre har jeg ikke mange Ord. Jeg sagde straks, da Folkeafstemningens Resultat forelaa, at det var uforsvarligt af Venstre at have saboteret Forfatningssagen. Denne Udtalelse fastholder jeg. Ikke blot Venstres historiske Forhold til Forfatningsspørgsmaalet, men ogsaa reelle politiske Interesser, ja, Livsinteresser, som Venstres store Gros af Landbovælgere havde fælles med de Befolkningskredse, Konservatismen fortrinsvis repræsenterer, burde have gjort Venstre til et Parti, der var med i Forfatningssagen; enhver ved, hvor velkommen Venstre vilde have været de tre andre Partier og sandelig ikke mindst Regeringspartierne.

Men nu ser jeg, at Venstre vil til at løse Grundlovssagen. Nu vil Venstre skaffe Landet en bedre Grundlov end den, der er vraget. Lykke til! — siger jeg. Men hvor i Venstre findes den virkelige indsigtfulde Politiker, der kan faa sig selv til at tro, at det er muligt at drive Politik paa den Maade? Det er lykkedes Venstre at slaa fast, at 970 000 Vælgere Ja til den nye Forfatning kun er et tomt Ord — men hvad betyder de 300 000 Vælgere, som Venstre raader over? Jeg misunder ikke Venstre den Pyrrhus-Sejr, det har vundet ved sin saakaldte Forfatningspolitik, og jeg vilde fra Venstres Side tale saa sagte om andres Nederlag. Mit eget

vedkender jeg mig aabent, og det vil, haaber jeg da, ikke være uoverkommeligt for mig at bære; men for den konservative Politik, mine Venner og jeg har kæmpet for, vil dette mit personlige Nederlag maaske blive Gennemgangen til Oprensning og klare Linier. Men det er en Sag, der afgøres inden for mit Parti, og saa længe kan Afgørelsen vel ikke lade vente paa sig, at Omverdenen behøver at blive bange for at miste Taalmodigheden.

Statsministeren (*Stauning*): Der er ikke Anledning til at gøre mange Bemærkninger, idet de, der har udtalt sig, ikke har fremført Synspunkter eller Henvendelser til Regeringen, som kræver Besvarelse. Jeg er enig med dem, der har sagt, at til en Fordybelse i de Grunde af forskellig Art, der kan fremdrages for det Resultat, som fulgte af Folkeafstemningen, er der ingen Anledning saa lidt som til en yderligere Fordybelse i, hvorledes de forskellige Partier har stemt.

De Bemærkninger, jeg har at gøre, skal jeg derfor henvende til det ærede Medlem Hr. Brorsen, som uden at holde nogen særlig indholdsrig Tale dog gjorde nogle Bemærkninger, som maaske kan nødvendig-gøre et Svar. Det ærede Medlem kritiserede, at Grundlovsforslaget var blevet udsendt til Vælgerne, men han kritiserede ogsaa, at der ikke var udsendt to Grundlove, baade den gamle og den nye. Det var blevet dobbelt saa dyrt, vil jeg betro det ærede Medlem. Det ærede Medlem nævnte, hvad Udsendelsen af Grundlovsforslaget kostede, og at han i samme Aanddræt, som han kritiserer den Udgift, alligevel kan forlange, at jeg skulde have fordoblet Udgiften, kan jeg ikke forstaa skulde være helt god Logik. Men det faar det ærede Medlem om. Kritikken er ganske ubeføjet. Det er nemlig paabudt ved selve Loven om Folkeafstemning i Anledning af Grundlovsforandring, givet paa Amalienborg den 23. Juni 1920, at Vælgerne skal orienteres. Der staar, at naar man har opløst Rigsdagen o. s. v., bliver Forslaget til Grundlovsændring i den af Rigsdagen vedtagne Skikkelse at offentliggøre ved Regeringens Foranstaltning, og en bedre Form end den at udsende Forslaget til saa mange Vælgere, som man overhovedet kunde faa i Tale paa en rimelig Maade, findes næppe, og det har i hvert Fald næppe været dyrere ved den foretagne Foranstaltning — hvis vi ogsaa skal tale derom —, end hvis Forslaget skulde have været averteret i alle Landets Blade. Derfor er denne Kritik fuldkommen ubeføjet. Vælgerne skal have den behørlige Vej-